

Αν η εξέγερση του Πολυτεχνείου είχε μια θρυαλλίδα, αυτή ήταν το μνημόσυνο του Γεωργίου Παπανδρέου. Ο και «γέρος της Δημοκρατίας» αποκαλούμενος, ο πατέρας του «ανένδοτου», αλλά και πρωταγωνιστής στα γεγονότα του ζοφερού Δεκέμβρη του '44, εγκατέλειψε τα εγκόσμια, στην παντοκρατορία της junta, τις πρώτες πρωινές ώρες της Παρασκευής πρώτης της Νοεμβρίου του '68.

Πέντε χρόνια αργότερα, τελείται το μνημόσυνό του και εξελίσσεται σε μαζική αντιδικτατορική εκδήλωση. Δεν ήταν η πρώτη, αλλά ήταν η πιο φορτισμένη.

Ως πρώτη μπορούμε να καταχωρήσουμε την κηδεία του. Κυριακή ήταν πάλι 3 Νοεμβρίου του '68. Ακούστηκαν, ίσως όχι στεντόρεια, αλλά ακούστηκαν το «ένα ένα τέσσερα» και το «Τι τα κάνατε τα όχι μας», μια σαφής αναφορά της νοθείας του δημοψηφίσματος της 29ης Σεπτεμβρίου για το νέο Σύνταγμα.

Η δεύτερη μαζική συμμετοχή των πολιτών, ενάντια στο στρατοκρατικό καθεστώς ήταν η κηδεία του Γιώργου Σεφέρη. Ο διπλωμάτης ποιητής είχε προλάβει να τοποθετηθεί, λίγο μετά τα εβδομήντα του χρόνια με δήλωσή του, την Παρασκευή 28 Μαρτίου του 1969. Δεν είπε πολλά, αλλά δεν χρειαζόταν. Ο Σεφέρης μιλούσε: «Αυτή η ανωμαλία πρέπει να σταματήσει. Είναι εθνική επιταγή. Τώρα ξαναγυρίζω στη σιωπή μου».

Ο πρώτος Έλληνας νομπελίστας άφησε την τελευταία του πνοή την Δευτέρα 20

Σεπτεμβρίου του 1971. Δυο μέρες αργότερα πραγματοποιείται η κηδεία του. Μεγάλο πλήθος πολιτών συνόδευσε τον ποιητή στην τελευταία του κατοικία. Στην πύλη του Αδριανού η πομπή σταμάτησε και σε κλίμα φορτισμένο τραγούδησε το «περιγιάλι του κρυφό».

Ελλαδάρα.

Και να σκεφτεί κανείς, ότι οι ποιητές δεν ήταν και πολύ πρόθυμοι να μελοποιηθούν τα κείμενά τους. Χρειάστηκε να πιέσει ως προς τούτο ο Μίκης.

Οι πρεσβύτεροι θυμήθηκαν την [κηδεία του Κωστή Παλαμά](#) , μέσα στο έρεβος της Γερμανικής Κατοχής. Δεν είχαν περάσει και πολλά χρόνια. Μόλις 28, όταν

«Χλωμός, σχεδόν σαν δαιμονισμένος»

ο Άγγελος Σικελιανός απήγγειλε το

«Ηχήστε οι σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές...»

Και τότε μακελεμένο πλήθος έσυρε, το σε

«γνωρίζω από την όψη...».

Μεγαλείο.

Έτσι το μνημόσυνο του Γ. Παπανδρέου, καθώς οι συνθήκες είχαν ωριμάσει, με την κατάληψη της Νομικής τον Φλεβάρη του '73, εξελίσσεται σε αντιστασιακή κίνηση, με επεισόδια. Τραυματίζονται 70 πολίτες, συλλαμβάνονται 37, οδηγούνται σε δίκη οι 17. Για τους 12 οι αποφάσεις είναι αθωωτικές, στους υπόλοιπους πέντε επιβάλλονται ποινές με ανασταλτικό χαρακτήρα.

Την Τετάρτη 14 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκαν γενικές συνελεύσεις των φοιτητικών συλλόγων, για να συζητηθεί το φλέγον τότε, ζήτημα των φοιτητικών εκλογών που το καθεστώς ήθελε να μεταφέρει στο επόμενο έτος.

Η θρυαλλίδα είχε ανάψει.